

แนวความคิดว่าด้วยความเสื่อมของระบอบการปกครอง
ศึกษาเปรียบเทียบ Plato กับ Friedrich Nietzsche

นายพิศาล มุกดาร์ศมี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN : 974-53-2579-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DECLINE OF POLITICAL REGIMES : A COMPARATIVE STUDY
OF PLATO AND FRIEDRICH NIETZSCHE

Mr. Pisan Mukdaratsami

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Political Science

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN : 974-53-2579-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวความคิดว่าด้วยความเสื่อมของระบอบการปกครอง :

ศึกษาเปรียบเทียบ Plato กับ Friedrich Nietzsche

โดย นาย พิศาล มุกดาร์ศมิ

สาขาวิชา รัฐศาสตร์

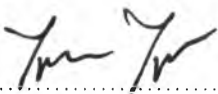
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต

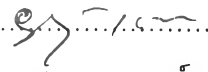

..... คนบดี คณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

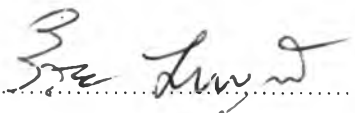
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุทธีรัตน์ แพทย์น้อย)

..... กรรมการ
(ดร. วีระ สมบูรณ์)

พิศาล มุกดาภิรมย์ : แนวความคิดว่าด้วยความเสื่อมของระบอบการปกครอง : ศึกษาเปรียบเทียบ Plato กับ Nietzsche (The Decline of Political Regimes : A Comparative Study of Plato and Friedrich Nietzsche) อ. ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร, 268 หน้า, ISBN 974-53-2579-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบถึงแนวคิดทางการเมืองของเพลโตและนิทเช่ ในฐานะนักปรัชญาการเมืองเพลโตและนิทเช่ ได้กำหนดและอธิบายถึงคุณลักษณะและคุณสมบัติของระบอบการปกครองที่ดีและระบอบการปกครองที่ไม่ดีหรือรูปแบบการปกครองที่เสื่อม

แนวคิดของเพลโตได้แบ่งจิตวิญญาณของมนุษย์ออกเป็นสามส่วน อันได้แก่เหตุผลหรือสติปัญญา ความกล้าหาญและความปรารถนา โดยนำจิตวิญญาณทั้งสามส่วนไปเชื่อมโยงกับชนชั้นต่างๆในสังคม ที่ประกอบขึ้นด้วยชนชั้นผู้ปกครอง ชนชั้นผู้พิทักษ์และชนชั้นผู้ทำการผลิตและใช้แรงงาน

เพลโตพิจารณาถึงระบอบการปกครองที่ดีที่สุด นอกเหนือไปจากการมีราชาปราชญ์เป็นผู้ปกครอง การปกครองภายใต้ระบอบอภิชนาธิปไตยยังถูกยกย่องและชื่นชมว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดีและมีความชอบธรรมอยู่ ระบอบพลาธิปไตยถูกจัดลำดับให้เป็นระบอบการปกครองที่มีความเสื่อม ซึ่งจะมีพัฒนาการติดตามมาด้วยระบอบคณาธิปไตย ระบอบประชาธิปไตยและระบอบทรราชย์ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบอบทรราชย์ถูกจัดให้เป็นระบอบการปกครองที่เสื่อมและเลวร้ายที่สุด

นิทเช่มีแนวคิดว่ระบอบการปกครองที่ดี คือการปกครองภายใต้ระบอบอภิชนาธิปไตย มีอภิชนเป็นผู้ปกครอง ส่วนระบอบการปกครองที่มีความเสื่อมคือระบอบประชาธิปไตย มีมวลชนเป็นผู้ปกครอง ระบอบอภิชนาธิปไตยสะท้อนให้เห็นถึงรูปลักษณะทางศีลธรรมในแบบนายทาส ขณะที่ระบอบประชาธิปไตยคือตัวแทนของศีลธรรมแบบทาส นอกจากนี้ระบอบการปกครองยังเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของเจตจำนง (will) อันเป็นสิ่งที่นิทเช่ให้ความสำคัญในฐานะพื้นฐานของการมีชีวิต โดยเจตจำนงสู่อำนาจถือครองโดยผู้คนภายใต้ระบอบอภิชนาธิปไตยและเจตจำนงสู่สังหารกรรม ถูกถือครองโดยผู้คนภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

สาขาวิชา.....รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา.....2548

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4481904124 : MAJOR : POLITICAL PHILOSOPHY

KEY WORD : THE DECLINE OF POLITICAL REGIMES : A COMPARATIVE STUDY OF PLATO AND FRIEDRICH NIETZSCHE

PISAN MUKDARATSAMI : THE DECLINE OF POLITICAL REGIMES : A COMPARATIVE STUDY OF PLATO AND FRIEDRICH NIETZSCHE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. CHAIYAN CHAIYAPORN, Ph.D., 260 pp. ISBN 974-53-2579-1

The objective of this thesis want to prove the idea of Plato and Friedrich Nietzsche's political philosophy. Both thinkers confirmed there is the only one best political regime, but there is a variety of legitimate and bad political regimes. The variety of legitimate regimes corresponds to the variety types of relevant circumstances. Whereas the best regime is possible only under the most favorable conditions.

Plato believed one best regime must be the rule of the 'Philosopher-King'. For Nietzsche the best regime is the rule and work of aristocracy. Plato and Nietzsche accepted the decline and changing in the regime is inevitable. The phenomena is outside human control. We can see through the evident of timocracy, oligarchy, democracy and tyranny were regimes in declining, and especially tyranny is the worst kind of regime.

Plato used analogy for described the city or polis, he called it's a 'soul writ large.' Plato believed justice in the human soul can established when the best part governed the worst or the lower part. As same as reason or wisdom ruled over desires and appetites, which allied or helped from the courage part. The same patter will occurred in the city or polis when the ruler class rule over the lower class. Nietzsche's idea of the best regime was based on aristocracy rule. The regime that allowed noble class ascend to be a ruler. The characteristic of nobility which Nietzsche called 'master morality, will to power, pathos of distance' opposed to plebian character of bad regime.

Field of Study.....Political Science

Academic year.....2005

Student's signature.....

Advisor's signature.....*Chaiyan Chaiyaporn*

กิตติกรรมประกาศ

'no pain no gain' คงจะเป็นวลีที่กระชั้นชิดสามารถแสดงออกถึงกันบึ้งของอารมณ์ ความรู้สึก ความรู้และความคิดตลอดเวลาที่ผู้เขียนได้ทุ่มเทศึกษา ใช้ชีวิตวนเวียนหมกมุ่นกับการศึกษาค้นคว้าอยู่เป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งได้เวลาผลิดอกออกผลมาเป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ห้วงเวลาของการศึกษาค้นคว้านอกจากจะก่อให้เกิดสิ่งที่เป็นความรู้และภูมิปัญญาให้กับผู้ศึกษาเองแล้ว ห้วงเวลายังได้ชักนำให้ไปรู้จัก มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆนับตั้งแต่บุคคลผู้ใกล้ชิดอยู่ร่วมชายคาเดียวกัน บรรดาญาติพี่น้องคนสนิทและมิตรสหาย ไปจนถึงคนรู้จักอีกมากหน้าหลายตา ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วชื่อและตัวตนของบุคคลต่างๆเหล่านี้ได้ถูกประมวลเข้ามาอยู่ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ไม่มากก็น้อย

ผู้ศึกษากราบขอพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร ผู้ดูแลสัปดาห์สละเวลา อารมณ์และความรู้สึกไปกับการทำสิ่งที่เรียกว่า 'กายกรรมทางปัญญา' ให้กับวิทยานิพนธ์และตัวผู้ศึกษารวมไปถึง ศ.ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี รศ.ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ผศ.อุกฤษณ์ แพทย์น้อยและ ดร.วีระ สมบูรณ์ ในฐานะผู้ช่วยสะกิดและเปิดดวงตาแห่งความรู้และภูมิปัญญา ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อเงินทุนสนับสนุนในการศึกษา อันเป็นปัจจัยช่วยให้ข้าพเจ้าใช้พลังกำลังและเวลาไปกับกิจกรรมทางปัญญาและความรู้ได้เต็มรูปแบบ สิ่งที่มีไปไม่ได้ก็คือบ้าน 17/109 ในฐานะ 'house of the spirit' ขอขอบคุณ 'soulmate' คุณณัฐฐณิยา มุกดาร์ศมี ที่ต้องตั้งมั่นอยู่กับความเสียสละ ความอดทน และอดกลั้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจให้กับการศึกษาของข้าพเจ้าจนสามารถฝ่าฟันพันวันคืนดังกล่าวมาได้ด้วยดี และท้ายสุดผู้เขียนขออุทิศวิทยานิพนธ์เล่มนี้แด่ พ่อและแม่ ผู้ล่วงลับที่เป็นครูคนแรกในชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
อภิธานศัพท์.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1 ระบบการปกครองของเพลโต (Plato) และนิทเช่ (Nietzsche).....	1
1.2 ที่มา-ต้นเหตุของการเปลี่ยนแปลงและความเสื่อมของระบบการปกครอง.....	7
1.3 แนวความคิดทางการเมืองของเพลโตและนิทเช่ต่อระบอบประชาธิปไตย.....	10
1.4 เป้าหมายของระบบการปกครอง.....	14
2. ระเบียบวิธีการศึกษา.....	16
3. วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	16
บทที่ 2 เพลโตว่าด้วยระบบการปกครอง : ความเสื่อมและการเปลี่ยนแปลง.....	18
เพลโตกับแนวคิดว่าด้วยความเสื่อมและความเสื่อมของระบบการปกครอง.....	20
ระบอบอภิชนาธิปไตยในฐานะระบบการปกครองที่ดีที่สุด.....	30
จุดเริ่มต้นของความเสื่อม : จากระบอบอภิชนาธิปไตยสู่ระบอบพลาธิปไตย.....	33
ความเสื่อมจากระบอบพลาธิปไตยไปสู่ระบอบคนาธิปไตย.....	40
ความเสื่อมของระบบการปกครองและจิตวิญญาณภายใต้ระบอบประชาธิปไตย.....	48
ความเสื่อมของระบบการปกครองภายใต้ระบอบทราชาธิปไตย.....	53
บทที่ 3 เพลโตกับความรู้และตัวตนในทางการเมืองของจิตวิญญาณ.....	58
รูปแบบและพัฒนาการทางด้านจิตวิญญาณก่อนหน้าเพลโต.....	60
ขบวนการโซฟิสต์-โสเครตีส ผู้จุดคบเพลิงแห่งจิตวิญญาณ.....	62
เพลโต : ในฐานะสถาปนิกทางจิตวิญญาณ.....	68
เพลโตกับการจัดระเบียบให้กับจิตวิญญาณ เมื่อจิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว.....	72
เพลโตกับความพยายามในการสถาปนาการเมืองแห่งจิตวิญญาณ.....	75
เพลโตในฐานะนักปฏิวัติทางจิตวิญญาณ.....	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	เพลโตกับระบอบประชาธิปไตย.....	89
	ประชาธิปไตยเอเธนส์ : ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการ.....	89
	เพลโตกับระบอบประชาธิปไตยของเอเธนส์.....	95
	เพลโต : ประชาธิปไตยกับการปฏิเสธและการเมินเฉยต่อการแสวงหาความรู้และ ความจริงในทางการเมือง.....	102
	เพลโตกับสารัตถะของระบอบประชาธิปไตย : เสรีภาพ เสมอภาคสู่ความล้มเหลว ทางศีลธรรม.....	111
	เพลโตกับทัศนคติอันค่อนข้างคลุมเครือต่อระบอบประชาธิปไตย.....	116
บทที่ 5	ฟรีดริช นิทซ์กับแนวคิดที่ว่าด้วยความเสื่อมของระบอบการปกครอง.....	119
	แนวคิดที่ว่าด้วยความเสื่อมของฟรีดริช นิทซ์.....	120
	ความเสื่อมภายใต้ลัทธิสูญนิยม (nihilism).....	121
	นิทซ์กับแนวคิดที่ว่าด้วยความเสื่อมภายใต้แนวคิดศีลธรรมแบบทาส.....	128
	นักปรัชญาและกระแสความคิดที่พัฒนาให้เกิดความเสื่อม.....	140
	- โสเครตีสและเพลโตกับทฤษฎีของเหตุผล-ความรู้ในฐานะตัวแทนความเสื่อม ของยุคโบราณ.....	140
	- รุสโซและแนวคิดในเชิงอรรถประโยชน์นิยม ในฐานะตัวแทนความเสื่อม สมัยใหม่.....	149
บทที่ 6	นิทซ์กับแนวคิดที่ว่าด้วยระบอบการปกครองที่ดี.....	157
	นิทซ์กับคุณลักษณะเฉพาะของความเป็นระบอบอภิชนาธิปไตย.....	159
	- ความเป็นผู้ดีสูงศักดิ์ (nobility).....	159
	- สังคมที่มีลำดับชั้นแยกสูงต่ำ (order of rank) และความรู้สึกในความแตกต่าง (pathos of distance) ระหว่างผู้ปกครองและใต้ปกครอง.....	166
	- นิทซ์กับนครรัฐกรีกและการแข่งขันประชันในแบบโฮเมอร์ (Homer's contest) กับจุดยืนของความเป็นปรัชญาการเมืองในแบบโบราณ.....	174
	นิทซ์กับแนวคิดสู่การเมืองอันยิ่งใหญ่ (great politics).....	180
บทที่ 7	นิทซ์กับระบอบประชาธิปไตย.....	185
	ระบอบประชาธิปไตยในฐานะระบอบการปกครองที่พัฒนาเอาความเสื่อมมาสู่มนุษย์ และการมาถึงของลัทธิสูญนิยม.....	187

สารบัญ (ต่อ)

นิทเซ่กับการโจมตีและวิพากษ์แนวคิดว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาคและ ความเป็นปัจเจกชนนิยมในฐานะสารัตถะของระบอบประชาธิปไตย.....	193
ประชาธิปไตยกับการกำหนดรูปแบบการปกครอง ลักษณะความเป็นผู้นำและ ความเป็นสถาบันทางการเมืองสมัยใหม่.....	204
ระบอบประชาธิปไตยกับความหลากหลายในด้านชีวิตทัศน์และโลกทัศน์.....	210
บทที่ 8 เพลโต-นิทเซ่ : เปรียบเทียบการวิพากษ์ความเสื่อมของระบอบการปกครอง.....	215
เพลโต-นิทเซ่ : แนวคิดในการดูแลจิตวิญญาณ.....	217
เพลโต-นิทเซ่ มรดกของแนวคิดในเรื่องความยุติธรรม จาก one man, one art มาถึง pathos of distance และ order of rank.....	222
เพลโต-นิทเซ่ กับแนวคิดในเรื่องเสรีภาพ ความเสมอภาคและปัจเจกบุคคลภายใต้ ระบอบประชาธิปไตย.....	226
เพลโต-นิทเซ่ การเย้ยหยันความป่วยไข้ของระบอบการปกครอง จาก philosopher- king มาถึง philosophical legislator.....	235
เพลโต-นิทเซ่ ในฐานะมรดกความคิดในทางปรัชญาการเมืองกับภารกิจของ การแก้ไขความบกพร่องให้กับระบอบการเมืองในปัจจุบัน.....	238
บทที่ 9 บทสรุป.....	242
เพลโต-นิทเซ่กับจารีตของแนวคิดสิทธิธรรมชาติในแบบคลาสสิก.....	242
เพลโต-นิทเซ่กับระบอบประชาธิปไตย ในฐานะการเป็นระบอบการปกครอง ที่มีความเสื่อม.....	248
ประชาธิปไตยในฐานะระบอบการปกครองที่เป็นเส้นทางเปลี่ยนผ่าน.....	250
รายการอ้างอิง.....	252
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	268

อภิธานศัพท์ (glossary)

Agathos	ดีงาม (good) สูงส่ง (noble) ในภาษาลาตินใช้คำว่า 'summum bonum'
Agonistic Culture	วัฒนธรรมของการประชันขันแข่ง นิทเซ่เชื่อว่าความเลิศเลอในด้านต่างๆ ของชาวกรีกโบราณล้วนแล้วแต่มีที่มาจากวัฒนธรรมของการประชันขันแข่ง
Anarchy	อนาธิปไตย
Anomie	ความไร้บรรทัดฐาน (normlessness) มาจาก Emile Durkheim อธิบายสภาวะของปัจเจกบุคคลที่ยึดติดอยู่กับผลประโยชน์ของตัวเองมากกว่าของกลุ่มและชุมชน
Apollonian	คุณสมบัติในแบบเทพอพอลโล เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะของชาวกรีกโบราณคู่กับคุณสมบัติในแบบเทพไดโอนิซุส (Dionysiac)
Arete	คุณธรรม (virtue) ความเป็นเลิศ (excellence) โดยก่อนหน้าโสเครตีสเกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศในทางร่างกายของมนุษย์ ตั้งแต่โสเครตีสมีความหมายถึงความเป็นเลิศในการมีความรู้และดูแลจิตวิญญาณ
Aristocracy	อภิชนาธิปไตย
Aristocrat	อภิชน
Artist-Tyrant	ศิลปิน-ผู้มีอำนาจเด็ดขาด ภาพของผู้นำทางการเมือง ที่จะต้องทำหน้าที่สถาปนิกใหม่ให้กับระบอบการปกครอง
Ascetic Ideal	อุดมคติแห่งสภาวะธรรม
Authority	ความทรงพลังและความชอบธรรมของอำนาจหน้าที่
Autonomous	การเป็นตัวของตัวเอง ภาวะที่สามารถกำหนดตัวเอง
Bad Conscience	สำนึกที่เลว มาจากการมองสัญชาตญาณความปรารถนาในทางร่างกาย ซึ่งแสดงผ่านอายตนะต่างๆ เป็นสิ่งที่พึงรังเกียจ ฝ้ามองมันด้วยสายตาที่ไม่ไว้วางใจ จนสุดท้ายชักนำไปสู่การปฏิเสธ ไม่ยอมรับการดำรงอยู่
Banausic	ผู้ใช้แรงงาน ช่างฝีมือ ชาวกรีกถือว่าการที่บุคคลเหล่านี้ถูกจ้องจ้ำจกการทำงาน ทำให้ไม่มีอิสระและมีผลให้ร่างกายเสียรูปร่างที่ดีไป (deform)
Being	สัตภาวะ
Boule	สภาห้าร้อย (The Council of Five Hundred)
Categorical Imperative	แนวคิดทางศีลธรรมในแบบคำสั่งเด็ดขาด ของอิมมานูเอล ค้านท์
Council of the Aeropagus	สภาของผู้อาวุโสแห่งเอเธนส์

Dasein	การดำรงอยู่ (Being)
Decadence	ความเสื่อม
Determinism	นิยตินิยม คือการที่สิ่งต่างๆได้ถูกกำหนดเอาไว้แล้ว
Dialectic	วิภาษวิธี
Dike	ความยุติธรรม (justice)
Discernment	ความสามารถในการแยกแยะ การตัดสินใจในเชิงคุณค่า
Distributive Justice	ความยุติธรรมในการจัดสรร
Drones	มนุษย์กาฝาก หรือผึ้งตัวผู้ เพลโตอธิบายที่มาจากเหล่าพลaxon ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของระบอบประชาธิปไตย ทำให้กลายเป็นคนจน คนสิ้นไร้ไม้ตอกในระบอบใหม่ และเพิ่มจำนวนมากขึ้นในระบอบประชาธิปไตย
Eccelesia	สภาประชาชน (the People Assembly) ของชาวเอเธนส์โบราณ เกิดขึ้นในสมัย Solon ประกอบขึ้นด้วยจำนวนสมาชิกหกพันคน
Eide	แบบ (Form) มโนภาพ (Idea)
Eternal Recurrence of the Same	การอุบัติซ้ำขึ้นวันรันดร์
Eugenic	การบำรุงรักษาพันธุ์ของมนุษย์ มาจากภาษากรีก 'eugenes' แปลว่าผู้มีชาติกำเนิดที่สูงส่ง (noble birth)
Exploitation	การกดขี่เอารัดเอาเปรียบ นิทเซ่พิจารณาว่าเป็นสาร์ตตะของธรรมชาติมนุษย์
Good European	การเป็นชาวยุโรปที่ดี ความพยายามของนิทเซ่ในการสร้างความเป็นเอกภาพ ความเป็นปึกแผ่นในด้านศิลปะและความรู้ให้เกิดขึ้นกับชาติต่างๆของยุโรป
Grand Style	การสร้างรูปแบบที่ยิ่งใหญ่ นิทเซ่ใช้อธิบายคุณสมบัติความเป็นอภิมนุษย์ ผู้สามารถเอาชนะและควบคุมกิเลสตัณหามาใช้ในทางสร้างสรรค์
Great Noontide	เที่ยงวันอันยิ่งใหญ่ มีความหมายถึงการตัดขาดจากอดีตและเริ่มต้นลงมือกระทำและสร้างสรรค์สิ่งที่ยิ่งใหญ่
Great Politics	การเมืองอันยิ่งใหญ่ เป็นแนวคิดที่นิทเซ่นำเสนอเพื่อรวมความเป็นยุโรปเอาไว้ภายใต้งานศิลปะ ตัวศิลปินและผู้นำทางการเมือง โดยมีตัวอย่างของเกอเต้ (Goethe) นโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon)
Guilt-culture	วัฒนธรรมของการสำนึกผิด มุ่งเน้นไปที่การปลุกสร้างสำนึกเงียบ (quiet conscience)

Hedonism	สุขาภรณ์นิยม
Heliata	ศาลประชาชนชาวเอเธนส์ ประกอบขึ้นด้วยพลเมืองชาวเอเธนส์ที่ได้รับการแต่งตั้งจำนวน 6,000 คนเพื่อทำหน้าที่เป็นลูกขุนในศาลต่างๆ
Historicism	ประวัติศาสตร์นิยม
Holy Lies	การโกหกอันศักดิ์สิทธิ์ คำอธิบายที่อิงอยู่กับเรื่องของจารีตประเพณีเรื่องราวในทางเทพปกรณัม
Hoplites	ทหารบกหรือทหารราบของกรีกโบราณ
Horizontal relation	ความสัมพันธ์ในแนวระนาบ
Hubris	ความหยิ่งผยอง (overweening) หยิ่งยโส ความทะนงตน อันนำบุคคลผู้นั้นไปสู่ความหายนะจากการไม่เคารพในเทพเจ้าของชาวกรีกโบราณ ที่มักเกิดขึ้นกับเหล่าวีรบุรุษ ในสมัยใหม่ความหยิ่งผยองของมนุษย์เกิดจากการใช้เหตุผลและเสรีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับธรรมชาติ
Internalization	การหันกลับเข้าไปอยู่ข้างในแทน นิทเซใช้อธิบายสภาวะของสัญชาติที่ไม่สามารถปลดปล่อยออกสู่ภายนอก
Isegora	เสรีภาพในการพูดของพลเมืองชาวเอเธนส์ เกิดขึ้นในสมัยการปฏิรูปประชาธิปไตยของ Kleisthenes
Isonomia	ความเสมอภาคเบื้องหน้ากฎหมาย (equal before the law)
Kallos Kagathos	ผู้ดี (gentleman)
Lawgiver	ผู้ตรากฎหมาย
Lebensphilosoph	นักปรัชญาชีวิต นิทเซขนานนามโสเครตีส ในฐานะนักปรัชญาผู้สร้างจุดเปลี่ยนให้ชาวกรีกหันมาสนใจในเรื่องจริยธรรม
Legislator	ผู้สร้างบ้านแปลงเมือง ลีโอ สเตราส์ให้ความหมายว่าบุคคลผู้เป็นบิดาชาติ บุคคลผู้มิสตีปัญญาอันเลอเลิศ สามารถเปลี่ยนสภาพของผู้คนจากการเป็นมนุษย์ในสภาพธรรมชาติมาสู่ความเป็นสัตว์การเมืองหรือพลเมือง
Levelling-down	การลดทอนให้ทุกอย่างหล่นลงมาอยู่ในระดับและระนาบเดียวกัน นิทเซพิจารณาว่าเป็นคุณสมบัติของศีลธรรมแบบทาส
Life-affirmation	การยืนยันชีวิต แสดงออกถึงความรักในชีวิต (passion for life) เป็นคุณลักษณะของศีลธรรมแบบนายทาสตรงข้ามกับ Life-denial คือการปฏิเสธชีวิตถือเป็นคุณลักษณะของศีลธรรมแบบทาส
Life-ascending	ชีวิตที่เฟื่องฟู ตรงข้ามกับ Life-descending ชีวิตที่ตกต่ำ

Logos	เหตุผล (reason) คำอธิบาย (account) ตรงข้ามกับ Mythos
Manu Law Book	ตำรามนูธรรมศาสตร์ เกิดจากพระมนูผู้ให้กำเนิดมนุษย์และศาสนา โดยตำรามนูธรรมศาสตร์ถือเป็นแนวคิดทางการเมืองของชาวอินเดียในยุคคลาสสิก
Master Morality	ศีลธรรมแบบนายทาส
Mediocratisation	การสร้างความเป็นธรรมดาสามัญ
Metaxy	ระหว่างกลาง (between) ตัวกลาง (intermediaries) มีหน้าที่มาประสานทำให้ความขัดแย้งมีข้อยุติ เพลโตใช้มันเป็นตัวช่วยให้เกิดความสมดุลกับจิตวิญญาณ
Monad	โมนาด เป็นสิ่งที่แบ่งแยกไม่ได้อีกต่อไป เป็นคำที่นิทเซอร์นำมาใช้วิพากษ์คุณสมบัติในทางลบของปัจเจกบุคคลในระบบอบประชาธิปไตย
Moral Agent	ผู้กระทำการทางศีลธรรม
Multiplicity	คุณภาพหรือสภาพการณ์ของภาวะที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนจำนวนมาก เป็นคำที่นิทเซอร์ใช้อธิบายธรรมชาติจิตวิญญาณมนุษย์
Music meritocracy	ดนตรีที่ยึดกับธรรมเนียมจารีต
Musical theatrocracy	ดนตรีที่มีผู้ชมเป็นคนตัดสิน
Negative Freedom	เสรีภาพในเชิงลบ
Nihilism	ลัทธิสูญนิยม ทศนคติทางปรัชญาที่ปฏิเสธการดำรงอยู่ของพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจและความจริงตามธรรมเนียมประเพณี นิทเซอร์แบ่งเป็นสูญนิยมทวนกระแส (active nihilism) กับสูญนิยมตามกระแส (passive nihilism)
Nobility	ความเป็นผู้ดีสูงศักดิ์
Noble Lies	การโกหกอันสูงส่ง
Noblesse Oblige	พันธกิจของความเป็นผู้ดีสูงศักดิ์
Noesis	การคิด (thinking) ตรงข้ามกับการรับรู้ในเชิงผัสสะ
Nomos	จารีตประเพณี (custom) ธรรมเนียม (convention) กฎ (law)
Objectivity	ภววิสัย คำสอนทางปรัชญาเน้นถึงการดำรงอยู่ภายนอก เป็นอิสระของสิ่งที่ถูกกำหนดรู้และรู้
Obligation	พันธะ ข้อผูกพันที่พลเมืองมีต่อชุมชนการเมือง
Oligarchic	คณาชน
Oligarchy	คณาธิปไตย

Optimism	สุนิยม
Order of Rank	สังคมที่มีลำดับชั้นแยกสูงต่ำ
Organicism	ทฤษฎีองค์ภาพ มองรัฐว่าเหมือนสิ่งมีชีวิต ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
Orphic	ลัทธิออร์ฟิค อธิบายจิตวิญญาณมนุษย์มีความเป็นอมตะ เป็นสิ่งที่แยกจากร่างกาย
Ostracism	กลไกการเนรเทศ เครื่องมือทางการเมืองที่คิดค้นโดย Kleisthenes เพื่อป้องกันการเกิดทรวราชย์ โดยการเนรเทศจะเกิดขึ้นเมื่อพลเมืองชาวเอเธนส์จำนวนอย่างตัดหกพันเสียงลงคะแนน และผู้ที่โดนเนรเทศ จะต้องอพยพออกจากเอเธนส์เป็นเวลาสิบปี
Pathos of Distance	ความรู้สึกในความแตกต่างระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง
Perspectivism	แนวคิดในเชิงทัศนียภาพ หยิบยืมมาจากแนวคิดทางศิลปะ นิทเช่พิจารณาว่าทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ภายใต้การตีความ เกิดเป็นมุมมองที่เฉพาะ ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดความจริงในเชิงสมบูรณ
Pessimism	ทุนิยม
Petty Politics	การเมืองแบบคับแคบ สาละวนอยู่กับเรื่องการหาคะแนนเสียงสนับสนุนทางการเมืองจากมวลชน ปรากฏอยู่ในรูปลัทธิชาตินิยม อรรถประโยชน์นิยม และลัทธิทหารนิยม
Phronesis	ภูมิปัญญา (wisdom)
Philosopher-King	ราชาปราชญ์
Philosophical Legislator	ผู้สร้าง-ผู้นำทางความคิด เป็นผู้ปกครองในอุดมคติของนิทเช่
Physic	ธรรมชาติ (nature)
Pious Fraud	การหลอกลวงภายใต้ความศรัทธา มีความหมายเช่นเดียวกับการโกหกอันสูงส่ง (Noble Lies)
Plutocracy	ธนาธิปไตย
Political apathy	ความเฉยเมยทางการเมือง
Positive Freedom	เสรีภาพในเชิงบวก
Principle of Specialization	หลักการชำนาญเฉพาะด้าน เพลโตกำหนดให้มนุษย์แต่ละคนทำหน้าที่ที่ตัวเองมีความถนัดตามธรรมชาติ (one man, one art)
Private ,Anomic, Atomistic Individual	ปัจเจกบุคคลที่คับแคบสนใจเรื่องของตัวเอง ไม่สนใจในกิจกรรมความเป็นไปของสังคม

Private sphere	ปริมนทลส่วนตัว
Public sphere	ปริมนทลสาธารณะ
Pythagoreanism	ลัทธิไพธาโกเรียน อธิบายจิตวิญญาณมนุษย์มีความเป็นอมตะ สามารถระลึกเรื่องราวในอดีตและชีวิตที่ผ่านมา ยังมองร่างกายเป็นที่กักขังจิตวิญญาณ
Relativism	สัมพัทธนิยม ทศนคติที่ถือว่าความจริงหรือคุณค่าไม่มีอยู่โดยตัวเอง แต่ต้องขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยอื่น
Ressentiment	โทสอารมณ์ คือการไม่สามารถที่จะตอบโต้ กระทำตอบในเวลานั้น แต่จะหันกลับมาชดเชยด้วยการแก้แค้นตอบโตเอาคืนในรูปแบบของจินตนาภาพ ซึ่งนิทเช่พิจารณาว่าเป็นศีลธรรมแบบทาส
Revaluation of All Value (hitherto)	การนำเอาคุณค่าต่างๆ มาทำการประเมินและตรวจจสอบกันเสียใหม่
Secularization	การทำให้เป็นทางโลก โดยปรับเปลี่ยนแนวคิดของศาสนาจักรมาใช้ในทางอาณาจักรลีโอ สเตร์รัส นิยามว่า 'temporalization of the spiritual or the eternal'
Self-overcoming	การเอาชนะตัวเอง
Shame-culture	วัฒนธรรมแห่งความอดสู หรือวัฒนธรรมเน้นผลลัพธ์ (result-culture) ใช้อธิบายรูปแบบสังคมการเมืองภายใต้จารีตโฮเมอร์ริค มีที่มาจากพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างขุนศึก-ผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครองและข้าทาส
Skepticism	วิมตินิยม
Slave Morality	ศีลธรรมแบบทาส
Soma	ร่างกาย (body)
Sophist	นักโซฟิสต์
Sophistic Movement	ขบวนการโซฟิสต์
Soul Writ Large	จิตวิญญาณที่ขยายใหญ่ เพลโตใช้เปรียบเทียบกับนครรัฐคือจิตวิญญาณมนุษย์ที่ขยายใหญ่
Stasis	สภาวะสงครามกลางเมือง (civil strife) การเปลี่ยนแปลง เพลโตใช้อธิบายจิตวิญญาณที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของเหตุผลและสติปัญญา
Subjectivity	อัตวิสัย การดำรงอยู่หรือมีอยู่เป็นอยู่ หรือที่เกิดขึ้นภายในจิตหรืออวัยวะทางประสาทสัมผัสของผู้สังเกตเอง

Timocracy	พลาริปไตย
Timocratic	พลาริชน
Tolerance	ขันติธรรม ความอดทนอดกลั้น
Transcendental	อุตรภาพ ภาวะที่อยู่พ้นขอบข่ายของโลกหรือธรรมชาติ ภาวะที่พ้นจากโลกีย์วิสัย
Tri-partite soul	ไตรลักษณะจิตของเพลโต ประกอบด้วยส่วนของเหตุผล (reason) ภูมิปัญญา (wisdom) ส่วนความกล้าหาญ (spitedness) และความปรารถนา (desire)
Tyranny	ระบอบทรราชย์
Tyrant	ทรราชย์
Urbemensch	อภิมนุษย์ มีความหมายเดียวกับ Above man, Over man
Vertical relation	ความสัมพันธ์ในแนวตั้ง
Vulgarity	ความสามัญ ทำให้หยาบคาย ทำให้ต่ำช้า
Will to Power	เจตจำนงสู่อำนาจ สะท้อนถึงสภาวะความเข้มแข็งและสมบูรณ์ในทางจิตวิญญาณ
Will to Truth	เจตจำนงสู่จริธรรม สะท้อนถึงจิตวิญญาณ ความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมในความต้องการสิ่งที่ปลอดภัย หยุดนิ่งตายตัว